

КЛАДОСТЕФУС КІЛЬЧАСТИЙ

Cladostephus verticillatus (Lightf.) C. Agardh /=
C. spongiosus (Huds.) C. Agardh f. *verticillatus*
(Lightf.) Prud'houme van Reine/

Родина Кладостефові — Cladostephaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з обмеженим ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії водоростей та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським та пацифіко-індо-атлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Болгарії, Росії, Румунії і Туреччини та в Середземному морі, а також Атлантичному, Індійському та Тихому океанах. Широкобореальний вид. Чорноморські локалітети: Філофорне поле Зернова, Тарханкут-Севастопольський та Керчинський регіони, Пд. берег Криму, окол. м. Ялта, ПЗ «Мис Мартьян». Адм. регіони: Од, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється групами.

Причини зміни чисельності

Антропогенний вплив (евтрофування водойм).

Умови місцезростання

На камінні, ракушняку, зрідка як епіфіт на водоростях (*Cystoseira*), в субліторалі, на глибині 2–7 м.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань кущикоподібна, рясно розгалужена, 8–20 см заввишки, виразно мутовчаста, з короткими розгалуженими серпоподібно зігнутими гілочками, які розміщені на певній відстані між собою. Гілочки 1–2 мм завдовжки, 30–65 мкм завширшки, прості або з додатковими шилоподібними відростками.

Безбарвні волоски поодинокі чи зібрані групами по боках або в пазухах мутовчатих гілочок. Розмножується статевим шляхом та вегетативно за допомогою одноклітинних і багатоклітинних спорангіїв.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється в Чорноморському БЗ, Опукському та «Мис Мартьян» ПЗ, ландшафтному заказнику «Мис Айя», прибережних аквально-комплексів біля Джангульського зсувного узбережжя, мису Атлеш, скелі Діва та г. Кішка, мисів Ай-Тодор та Плака. Необхідно контролювати стан популяцій виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

ПУНКТАРІЯ ШИРОКОЛИСТА

Punctaria latifolia Grev.

Родина Пунктарієві — Punctariaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з вузьколокальним ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії водоростей та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським та пацифіко-індо-атлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Болгарії, Росії, Румунії і Туреччини та в Середземному морі, а також Атлантичному та Індійському океанах (Австралія). Широкобореальний вид. Чорне море: Одеський регіон, Березанський та Глухівський лимани; Севастопольська затока; Чорноморський заповідник. Адм. регіони: Од, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

Епіфіт на *Cystoseira* та камінні морських акваторій.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань 1–40 см завдовжки та 1–10 см завширшки, ланцетоподібна або овальна, з хвилястими краями пластинки, клиноподібно чи округлено-завужена до широкої основи, та тонким стеблом 2–4 мм завдовжки; світло-зелена до світло-коричневої. Поверхня пластинки з пучками безбарвних волосків, її центральна частина 2–4-

шарова, безбарвна, а корова — одношарова, забарвлена. Одноклітинні спорангії сферичні, виступають над поверхнею слані, а багатоклітинні розвиваються групами, такої ж форми як і вегетативні клітини, але із заокругленою верхівкою.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в Чорноморському БЗ. Необхідне створення альгорезерватів у межах біотопів, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Евстегнеева, 1993; Ткаченко, 2001; Ткаченко, Маслов, 2002; *Algae of Ukraine ...*, 2006.

Автори: П.М. Царенко, І.І. Маслов, Ф.П. Ткаченко
Малюнок: Т.М. Немеровська

ПУНКТАРІЯ ХВИЛЯСТА

Punctaria tenuissima (C. Agardh) Grev. /=*Desmotrichum undulatum* (J. Agardh) Reinke/

Родина Пунктарієві — Punctariaceae.

Природоохоронний статус виду
Рідкісний.

Наукове значення

Вид з вузьколокальним ареалом, важливий для вивчення питань ареалогії водоростей та альгосозології.

Ареал виду та його поширення в Україні

Характеризується середземноморським та індо-атлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Болгарії, Росії, Румунії, а також в Атлантичному та Індійському океанах. Бореально-тропічний вид. Чорноморські локалітети: Одеський та Тарханкут-Севастопольський регіони, Каркінітська та Севастопольська затоки; Чорноморський заповідник. Адм. регіони: Од, Мк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Популяції локальні, малочисельні.

Причини зміни чисельності

Антропогенне навантаження (евтрофування).

Умови місцезростання

Епіфіт на *Cystoseira* та камінні морських акваріумів.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань ниткувато-пластинчаста, 1–9 см завдовжки та 0,2–1,3 см завширшки. Стрічкоподібно-пластинчаста слань з витягнутою та загостреною верхівкою та з коротким слабо вираженим стеблом і ризоїдами при основі. Сформована з 3–4 шарів округло-квадратних клітин. Безбарвні волоски розпорошені по краях пластинки. Ниткувата слань сформована з базальних розпростертих горизонтальних ниток, та довгих і коротких простих чи розгалужених вертикальних однорядних чи багаторядних

ниток. Одноклітинні спорангії неправильної сферичні, занурені в слань, поодинокі або групами; а багатоклітинні — численні, конусоподібно-веретеноподібні до циліндричних, нерідко виступають над поверхнею пластинки.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Охороняється в ПЗ «Мис Мартьян» та Чорноморському БЗ. Необхідне створення альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Ткаченко, Маслов, 2002; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

СПЕРМАТОХНУС ОСОБЛИВИЙ

Spermatochnus paradoxus (Roth) Kütz.

Родина Сперматохнови —
Spermatochnaceae.

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид з обмеженим ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Характеризується середземноморським та індоатлантичним ареалом, трапляється біля чорноморських берегів України, Грузії, Росії і Туреччини та в Середземному морі, а також Атлантичному та Індійському океанах (Австралія). Широкобореальний вид. Чорноморські локалітети: Філофорне поле Зернова, Каркінітська та Севастопольська затоки, Тарханкут–Севастопольський і Керчинський регіони, Пд. берег Криму, окол. м. Ялта, ПЗ «Мис Мартъян». Адм. регіони: Од, Кр.

Умови місцезростання
На камінні та раковинах молюсків субліторалі морських акваторій.

Чисельність та структура популяцій
Популяції локальні, малочисельні.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження (евтрофування).

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань циліндрично–шнуроподібна, вилчато розгалужена, з порожниною в середині, до 25 см заввишки, жовтувато–зелена. Від осьової нитки радіально відходять батоґоподібні гілки, які звужуються до верхівки та розміщені

на значній відстані між собою. Коровий шар двох–трьохрядний. Вторинні асиміляційні нитки (парафізи) прості, зрідка при основі розгалужені, на верхівці дугоподібно зігнуті, 60–160 мкм завдовжки. Спороґії одноклітинні, грушоподібні, 46 мкм завдовжки, 28 мкм завтовшки, розвиваються в основі парафіз; багатоклітинні — однорядні, циліндричні, відходять від нижньої частини парафіз.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони
Охороняється в ПЗ «Мис Мартъян» та «Філофорне поле Зернова». Необхідне створення альгорезерватів у межах акваторій, де розвивається вид.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Зинова, 1967; Калугина–Гутник, 1975; Маслов и др., 1998; Zaitsev, Alexandrov, 1998; Algae of Ukraine..., 2006.

Автори: І.І. Маслов, П.М. Царенко
Малюнок: Т.М. Немеровська

СТИЛОФОРА НИЖНЯ

Stilophora tenella (Esper) P.C. Silva / = *S. rhizodes* (Turn.) J. Agardh/

Родина Сперматохнові — Spermatochnaceae.

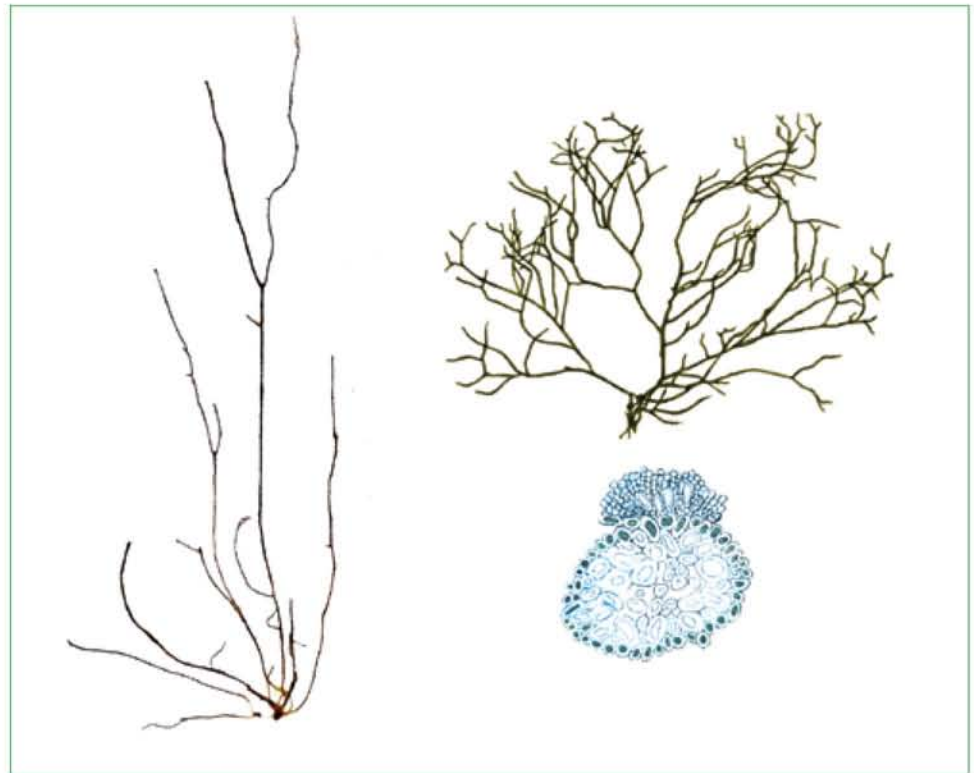
Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Рідкісний вид з диз'юнктивним бореально-тропічним ареалом.

Ареал виду та його поширення в Україні
Характеризується каспійсько-середземно-морським та індо-пацифіко-атлантичним ареалом. Відомий з морських та океанічних водойм Європи, Азії, Африки та Австралії. Чорноморсько-Азовський локалітет: Чорне море, пн.-зх. р-н, зх. та пд. Крим, р-н Севастополя та Прикерченський р-н. Адм. регіони: Од, Хс, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Популяції локальні, невеликі, на твердих субстратах зростає поодинокими таломами; відомі літофільна та епіфітна форми. Спостерігається тенденція до скорочення чисельності.

Причини зміни чисельності
Антропогенне навантаження (зменшення прозорості води, евтрофікація, зростання господарсько-побутових стоків).

Умови місцезростання

На камінні, ракушняку у морських водах, як епіфіт цистозіри та філофори, у верхній та нижній субліторалі, на глибині 1–20 м. Сезонно-літній вид, олігосапробіонт.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань заввишки 10–60 см, жовтувато-бура, циліндрична, безладно або вилчато-дихотомічно добре розгалужена. Гілки щільні, близько 1 мм товщиною біля основи та звужені до верхівки. В центральній частині талому невелика порожнина або 4–5 клітин невеликого розміру, які оточені декількома рядами крупних клітин, зовнішній ряд яких, складається із маленьких забарвлених клітин, від яких відходять групи

парафіз з волосками та органами розмноження. Одноклітинні спорангії грушоподібні, сидячі; багатоклітинні — циліндричні, на ніжках.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони. Охороняється в ПЗ Карадазькому та «Мис Март'яна», заказниках «Мис Айя» та «Бухта Козача», прибережний аквальний комплекс біля мисів Сарич та Фіолент. Необхідне покращення стану морських екосистем, безпосередньої очистки річних та господарсько-побутових стоків, обмеження господарської діяльності на шельфі.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Зинова, 1967; Калугина-Гутник, 1975; Маслов і др., 1998; Мильчакова, 2003; Algae of Ukraine..., 2006

Автори: Н.А. Мильчакова, П.М. Царенко
Фото: І.І. Маслов
Малюнок: Т.М. Немеровська

